

Būsiami rinkimai sujaukė vicemero atmintį?

Vytautas ŽEMAITIS. „Praeitį gyva tol, kol ją prisimename“, - pastebėjo mero pavaduotojas Artūras Visockis, sukviets dvių muziejų viename, Kultūros centro, P. Kriaučiūno bibliotekos, savivaldybės administracijos skyrių atstovus aptarti paskutinių masinių trėmimų 70-mečiui skirtų renginių. Mat 2023-iejį, Seimo sprendimu, skirti Tremtiniais ir politiniams kaliniams. Tik štai, socialdemokratas vicemeras užmiršo atstovų, dėl kurių rinkiasi tartis.

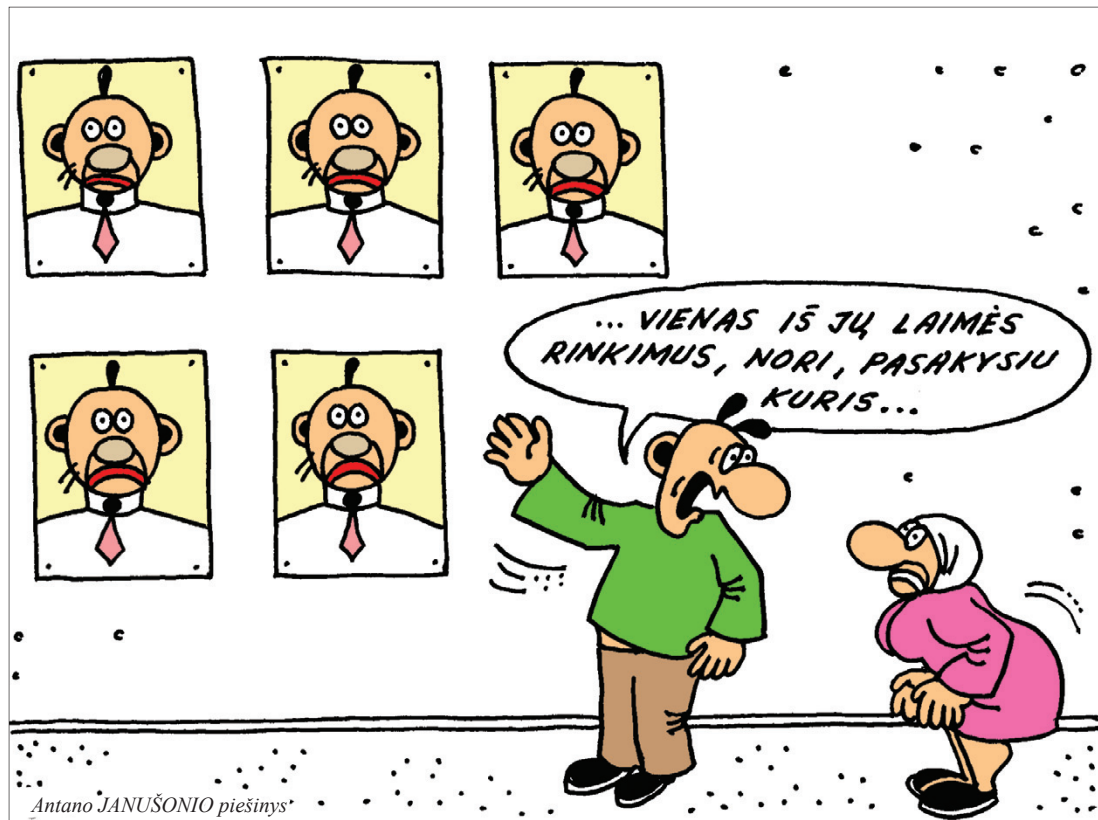
Marijampolės politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (PKTS) valdybos pirmininkas Rolandas Raibikis sakė nežinąs, kodėl nebuvo kvieistas.

Gal dėl to, kad PKTS yra dalis konservatorių, o jų sąrašo pirmame dešimtuke į savivaldybės tarybą kandiduoja R. Raibikis?

Miesto LAIKRAŠTIS

Jūs geriausiai žinote, ką skaityti

2023 m. sausio 26 d. Nr. 2 (1801)



Antano JANUŠONIO piešinys*

Savivaldybės administracija pavedė užtikrinti... užtikrinimą

Vytautas ŽEMAITIS. Marijampolės valdžia iki savivaldos rinkimų neparuos savo išlaikomos televizijos – taip praėjusių metų spalį spėjo „Miesto laikraštis“. Ir pataikė kaip pirštu į akį.

Nei Adomas, nei Ieva

Savivaldybės logiką galima suprasti – čia pat rinkimai, o nauji televizijos savininkai gali pareikalauti mokėti už siužetus, kuriuose Marijampolės vadukai reikia nereikia mirga už mokesčių mokėtojų pinigus.

Kadangi nei meras, nei jo svita nesiafišuoja esantys socialdemokratai, šie siužetai, formaliai vertinant, nėra rinkiminiai, už kuriuos reikia mokėti partijos pinigais. Bet žmogus, kuriam televizija yra verslas, mokėti pareikalautų. Ir būtų teisus.

Daugiau 2 psl.

Sausio 27 d. - Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio liturginis minėjimas, jo mirties (1927 m. Kaune) - gimimo dangui - diena.

Blogį nugalėjęs gerumu

Pakrikštytas tasyk ranka marijono,
Atnaujinai misiją brolių kilnių.
Lobynas tikėjimo tryško svajonėm...
Ant kelio – daug geliančio skausmo dyglių.
Iš purvo, žaizdų, išdavysčių ir melo
Malda ir Apvaizdos teisumo galia
Iškelei aukštai Tu Dangaus idealą,
Nešei katalikų Bažnyčią delne.
Tikėjai tik Dievo skirta Karalyste,
Ant žaizdro likimo liepsnojai ugnim,
Sudeginai kūno silpnumo menkystę,
Išaukštinau Meilę tyriausia širdim.
Suklumpam maldingai prie Tavo altoriaus...

Jautraus užtarimo Tavęs melddami:
Už šeimą, parapiją, dorą, ligonius,
Ramybės, taikos jiems ir sau geisdami.
Ganytojo žiedą – Gerumą – išskleidęs,
Iškelei dorybę altoriu garbės.
Sudužo Tau piktojo sukurtos pinklės...

Malonės Mergelės Marijos lydės.
Ant kranto Šešupės suklypus vaikystė,
Tėkmėj nesurasi našlaičio dalios...
Uoliausiai siekei amžinos kunigystės,
Laisvos katalikiškos Dievo tautos.
Aistrom tautiškumo užlietos Tau dienos
Ir kryžius uždėtas ant Tarno pečių.
Tik Kristus lydėjo ir guodė kasdieną,
Išlaisvino dvasią nuo šmeižto liūčių:
- „Sustokit! Rikiuokitės ir pasišvęskite!“

Alvyra GRĖBLIŪNIENĖ,
Pal. Jurgio Matulaičio Draugijos narė

Užsiskaniname dūmų kokteiliu

Jurgis MAČYS. Šioje nuotraukoje dūminantį Marijampolės autobusų parko maršrutinį autobusą Kauno gatvėje užfiksavęs (sausio 19 d., 9,05 val.) Justinas Neverauskas pateikė „Miesto laikraščio“ redakcijai įdomų klausimą: ko Marijampolėje daugiau – automobilių ar medžių?

Atsakyti paprasčiausiai ne vienos institucijos specialistų. Tačiau vietoje atsakymų dažniausiai išgirdavome juoką, o primygtinai paprašyti atsakyti, visi teigė, kad daugiau medžių. Vienas pašnekovas, matyt, apsidrausdamas, pridėjo žodį „tikėtina“ (nes niekas neskaiciavo).

Tačiau Marijampolės valdžia nemažai daro, kad santykis pasikeistų: ji laimina medžių kirtimą, kad būtų vietos automobilių stovėjimo aikštelėms, namams, kurie, taip ir nestatomi.

Kaip žinia, medžiai yra orą valantys „miesto plaučiai“, tad jų kirtimas skatina vėžį, lėtinę obstrukcinę ir kitas pavojingas plaučių ligas. Turiu omenyje pavojingas žmonėms, kurie Marijampolėje dažnai kvėpuoja deguonies-išmetamųjų dujų, tokių, kaip, pavyzdžiui, nuotraukoje (o neretai ir dūmų), kokteiliu. Norintys jo skanauti, rytais, per pietus ir pavakare laukiami Vilkaviškio, R. Juknevičiaus, Kauno, V. Kudirkos ir kitose judriausiose gatvėse.



Tyrimas: kaip ekranai kenkia vaikams

Renata GAUDINSKAITĖ, Vilniaus universitetas (VU). Lietuvoje dvejus metus tyrinėtus ilgalaikis ekranų poveikis 2–14 metų vaikų psichikos ir fizinei sveikatai. Tyrime dalyvavo daugiau nei 900 vaikų (jų tėvų), apklausta daugiau nei 400 sveikatos priežiūros specialistų. Rezultatai rodo: laiko prie ekranų trukmė reikšmingai siejasi su vaikų ir paauglių raida, pažintiniais gebėjimais, noru mokytis ir mokymosi pasiekimais.

Tyrimą atliko tarpdisciplininė VU Filosofijos fakulteto Psichologijos instituto ir Medicinos fakulteto Vaikų ligų klinikos mokslininkų komanda.

„Vienareikšmiškai teigiame: ekranų laiką ne tik galima, bet ir būtina riboti. Ilgesnis ekranų naudojimas siejasi su prastesne mokyklinio amžiaus vaikų fizine, emocine ir psichikos sveikata, su mokymosi noru ir pasiekimais, – sako tyrimo vadovė, VU Psichologijos instituto direktorė Roma Jusienė. – Į veiklas prie ekranų dažniau įsitraukiantys ikimokyklinio amžiaus vaikai turi mažesnius savarankiškumo, kalbinius ir jausmų pažinimo gebėjimus, o pradiniam mokykliniam

amžiuje mažėja jų girdimosios atminties ir vizualiniai – motoriniai gebėjimai“.

Pasak profesorės, nustatyta, kad kuo ilgiau ikimokykliniam amžiuje vaikai buvo prie ekranų ir kuo daugiau namie buvo foninio TV, tuo prastesni vaikų savireguliacijos gebėjimai po dviejų metų ir tuo prastesnė jų miego kokybė. Emocinių problemų arba mokymosi sunkumų turintys ar mažesniais gebėjimais pasižymintys vaikai linkę pernelyg įsitraukti į veiklas internete, jiems didesnė perteklinio naudojimosi ekranais rizika. „Pastebėjome didžiulį poreikį didinti šeimos gydytojų ir kitų sveikatos specialistų bei ugdytojų kompetencijas apie ekranus turinčių įrenginių perteklinio naudojimo žalą fizinei ir psichikos sveikatai“, – pabrėžia mokslinio tyrimo vadovė.

Ji taip pat atkreipė dėmesį, kad sveikatos specialistai, kai kreipiamasi dėl vaikų somatinių skundų (pilvo, galvos skausmai, pykinimas, kiti negalavimai), atsvario, miego, nerimo sutrikimų ir panašiai,

Daugiau 3 psl.

Gyventojas savivaldybėje yra ne prašytojas, o šeimininkas



Vaida GIRAITYTĖ-JUŠKEVIČIENĖ,
kandidatė į Marijampolės
savivaldybės mero pareigas,
Seimo narė

Kovo 5 d. rinksime savo atstovus į vietos savivaldą. Miestas ir gyvenvietės pasipuošę gražių žmonių nuotraukomis ir kvietimais pasirinkti vienos ar kitos partijos kandidatus. Vienos žada sugrąžinti Marijampolę marijampoliečiams, kitos nori tęsti pradėtus darbus, trečios ragina būti ramiais, nes Lietuva juda pirmyn.

Partijos savo darbą atliko. Kandidatais siūlomi keli šimtai žmonių. Visi geri ir visi nori būti išrinkti. Tačiau vienas demokratijos tikslų yra ne tik suformuoti valdžią, kuri draudimais, apribojimais ir kitomis panašiomis priemonėmis valdytų mus.

Mums reikia, kad valdžia tarnautų mums! O kad ji tarnautų, turime būti aktyvūs ir išsirinkti į savivaldybės tarybą tokius žmones, kurie gebėtų sukurti atitinkamą mechanizmą, leidžiantį visiems pageidaujantiems piliečiams dalyvauti įgyvendinant valdžios priimtus sprendimus. Vakarų demokratijos šalyse seniai susiformavo principas, pagal kurį valdžia pirmiausia rūpinasi savo šalies žmonėmis. Mes dar to nesame pasiekę, todėl valdžiai labiau rūpi globaliniai reikalai, o ne kasdienės savų piliečių problemos.

Per praėjusius rinkimus prie balsadėžių atėjo ir savo valią pareiškė tik 45 procentai rinkėjų. Apie kokią demokratiją ir kokį tarnavimą absoliučiai visiems gali būti kalba? Valdantieji turi etatinius rinkėjus: vieni juo palaiko tikėdamiesi sau naudoti, kiti – nes, jų manymu, buvo nuskriausti buvusių valdžių, tretieji rūpi prieštarauti – nesvarbu kam. Tad tokia mūsų rinkimų ir pasirinkimo sistema.

Gyvenimas nuolat kelia naujus iššūkius, kuriuos reikia priimti ir įveikti. O tai įmanoma tik tariantis su žmonėmis, o ne samprotaujant, esą kad mus jau išrinko, tai mes patys protingiausi ir kitų nuomonė mums nerūpi.

Ką reiškia „norime tęsti pradėtus darbus/pokyčius“? Tai lyg raginimas išrinkti tokį šūkį skelbiančius net nežinant, kokius darbus jie tęs ir kaip. Kitas šūkis: „Lietuva juda pirmyn“. Kur pirmyn? Pirmyn yra ir aukštyn, ir žemyn, ir į kairę, ir į dešinę. Matant, kas dabar vyksta šalies politiniame gyvenime, atrodo, jog sukamės uždaramame rate. Ar tai reiškia pirmyn? Gyvename sudėtingomis sąlygomis. Nuo mūsų susitelkimo ir vienybės daug kas priklauso. Todėl ypač svarbu, kad po rinkimų suformuota Marijampolės valdžia žmonės pasitikėtų, ji telktų ir vienybę krašto žmones.

Kaip bebūtų keista, prieš šiuos savivaldos rinkimus šiek tiek sumažėjo pažadų. Kodėl? Ar dėl to, kad neužtenka fantazijos kažką malonaus žadėti, o paskui neištesėti? Ar tiesiog trūksta intelekto ir supratimo, ko Marijampolei, jos žmonėms reikia?

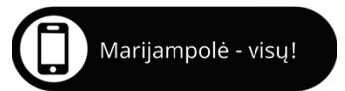
Mano nuomone, pagrindiniai darbai turėtų būti šie: sukurti sąlygas verslui sėkmingai konkuruoti dabartinėje sudėtingoje aplinkoje taip sudarant galimybę kiekvienam savivaldybės gyventojui ne tik užsidirbti, pragyvenimui, bet ir, daugėjant investicijų, gerinti savo šeimos socialinę padėtį. Savivaldybės valdžia turi daug svertų, leidžiančių pasirūpinti, kad gyventojams būtų teikiamos kokybiškos medicinos, socialinės paslaugos, taip pat tinkamu švietimu, profesiniu rengimu. Reikšmingą vietą mūsų gyvenime užima kultūra, todėl savivalda turi ją visokeriopai remti. Visa tai reiškia, jog po rinkimų suformuota Marijampolės

valdžia visose srityse pirmiausia turi siekti, kad savivaldybės žmonėms būtų patogų gyventi.

Aš ir visi Darbo partijos kandidatai į Marijampolės savivaldybės tarybą esame pasiryžę kovoti su piktnaudžiavimu, asmeninių ir grupinių interesų tenkinimu mokesčių mokėtojų sąskaita. Pasitikėjimas valdžia ir pačia savivaldybe bus sugrąžintas tuomet, kai darbai ne tik nesisks nuo politikų žodžių, bet ir bus nuolat įsiklausoma į žmonių balsą, o jų rūpesčiai ir problemos taps realiais sprendimais.

Kovo 5-ąją kviečiu balsuoti už Darbo partijos sąrašą Nr. 8.

Aš ir mano komanda pasižadame sąžiningai tarnauti jums. Svarbiausiais klausimais tarsimės su bendruomenėmis (kaimo, verslo, profesinėmis ir kitomis). Sieksime, kad savivaldybėje dirbančių specialistų durys būtų visada atviros ir gyventojas jaustųsi kaip atėjęs į savo namus. Jis čia šeimininkas, o ne prašytojas.



Politinė reklama.

Bus apmokėta iš Darbo partijos politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 017



Savivaldybės administracija pavedė užtikrinti... užtikrinimą

Atkelta iš 1 p.

Būtų, jeigu būtų, tačiau dabar Marijampolės televizija lieka savivaldybės (ji didžiausia dalininkė ir pagrindinė finansuotoja), nors tai draudžia įstatymas. Todėl 2020 - aisiais metais savivaldybė net mėgino atsikratyti draudžiamo vaisiaus. Tačiau neatsirado nei Adomo, nei Ievos, kuriems jis pasirodytų geidžiamas - televizijos dalininko teisių pardavimas viešo aukciono būdu neįvyko, nes neatsirado pirkėjų.

Todėl Marijampolėje toliau iškraipoma reklamos rinka – kam reklamuotis kitose žiniasklaidos priemonėse, kai savivaldybės sočiai šeriamoje televizijoje tą patį dažnai galima gauti už dyką.

Biurokratų šedevras

„Miesto laikraštis“ apie tai informavo Lietuvos radijo ir televizijos komisiją, taip pat domėjosi, kodėl taip ilgai delsiama rengti kitą aukcioną. Į šį klausimą atsakiusi savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriaus vedėja Birutė Domarkienė paaiškino, kad 2022–ųjų rugsėjį organizuojant aukcioną iškilo teisiniai klausimai, dėl kurių kreiptasi į ministerijas ir kitas žinybas.

Gavusi atsakymus, praėjusių metų lapkritį savivaldybės administracija oficialiu raštu informavo Lietuvos radijo ir televizijos komisiją, kad parduoti savivaldybei priklausančias Marijampolės televizijos dalininko teises pavedė viešajai įstaigai „Marijampolės telekinas“.

Kadangi šio rašinio pavadinimas kilo per-

skaičius raštą, drįstu siūlyti ir skaitytojams susipažinti su šiuo savivaldybės biurokratų „šedevru“:

„*Marijampolės savivaldybės administracija informuoja, kad, siekdama užtikrinti Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 22 straipsnio 8 dalies 2 punkte nustatyto teisinio reguliavimo, kad viešosios informacijos rengėjais ir (ar) jų dalyviais negali būti, taip pat negali įgaliojimo pagrindu jų valdyti savivaldybių institucijos ir įstaigos (išskyrus mokslo ir studijų institucijas bei švietimo įstaigas), taip pat juridiniai asmenys, kurių steigėjas, dalininkas ar akcininkas yra savivaldybė, jos institucija ar įstaiga, užtikrinimą, pavedė viešajai įstaigai „Marijampolės telekinas“ (toliau – Įstaiga), inicijuoti ir atlikti Įstaigai nuosavybės teise priklausančių viešosios įstaigos Marijampolės televizijos dalininko teisių pardavimo procedūras.*“

Paprastai tariant, savo nuosavybę parduotinė ne savivaldybė, o jos įstaiga.

Moka ir užsako muziką

Kodėl B. Domarkienės minimų klausimų savivaldybės administracijai nekilo rengiant aukcioną 2020-aisiais metais? Viena galimų priežasčių yra ta, kad aukcionas rengtas nepraėjus nė metams nuo socialdemokratų laimėtų savivaldos rinkimų. „Televizija padėjo nugalėti, televizija gali mirti“, - taip, tikėtina, mąstė Marijampolė amžinai valdyti pasiryžę socialdemokratai. Dar, matyt, kažkas

priminė pažeidžiamą įstatymą ir užsisuko TV pardavimo aukcionas.

Neatsiradus dalyvių, viskas vėl plaukė (ir tebeplaukia) sena vaga: savivaldybė moka ir užsako muziką, o televizija pagal ją šoka, kalba, dainuoja...

Ir šė, tau, artėjant rinkimams gaunamas Lietuvos radijo ir televizijos komisijos raštas apie pažeidžiamą įstatymą. Pirmą mintis, ką daryti, kad mylimos televizijos „neatimtu“ iki balsavimo kovo 5-ąją. Ir sugalvojo klausimus valstybės institucijoms, o po to parduoti televiziją pavedė „Marijampolės telekinui“.

Sovietmečio stiliumi

Šios įstaigos direktorė Kristina Dobrovolskienė, paklausta, kada organizuos aukcioną, nurodė „iki vasaros“. Mat turinti kitų, jau surikiuotų reikalų, o dėl televizijos pardavimo, tai, anot jos, matyt, reikės sudaryti komisiją, susipažinti su teisės aktais ir t. t.

Suprantama, darbas sudėtingas, juolab kad, kiek supratau, bus atliekamas pirmą kartą. Bet juk „Marijampolės telekinas“ yra savivaldybės įstaiga, kas jei ne savivaldybės administracija, šioje srityje sukauptusi didžiulę patirtį, turėtų ištiesti pagalbos ranką. Todėl Turto skyriaus vedėjos B. Domarkienės klausiu, ar „Marijampolės telekinas“ kreipėsi į jos vadovaujama skyrių dėl galbūt organizuojant televizijos pardavimą?

Atsakymas toks: „pagal teisinį reguliavimą subjektu, galinčiu organizuoti viešosios įstaigos „Marijampolės televizija“ parduoti

mo procedūras, turi būti viešosios įstaigos steigėjas - viešoji įstaiga „Marijampolės telekinas“, todėl Turto valdymo skyrius pardavimo procese nedalyvaus.“ Klausiu vieno, atsako, ką nori – ir čia biurokratų stilius, kuris nesikeičia nuo sovietmečio.

Spėju, kad K. Dobrovolskienė, vadovaujanti ir „Spindulio“ kino teatrui, turės organizuoti televizijos pardavimą pati, atlikusiu nuo kino seansų metu.

Taikosi į Rekordų knygą

Kaip šią situaciją vertina Lietuvos radijo ir televizijos komisija? Anot jos atstovo, nevykdamas reikalavimo parduoti televiziją, komisija pasiruošusi skirti baudas, esant reikalui kreiptis ir į teismą, tačiau Marijampolės savivaldybė patikino sprendžiant problemą. Gali būti, kad komisija oficialiai kreipsis į „Marijampolės telekiną“, kad ši įstaiga informuotų, kaip vykdomos pardavimo procedūros. Anot komisijos atstovo, tai būtų kaip priminimas, kad problema turi būti sprendžiama, kartu reikalaujant, kad guma nebūtų tempiama neaišku kiek.

K. Dobrovolskienės „iki vasaros“ yra toks pat „patikimas“ terminas, koks buvo savivaldybės administracijos planas surengti aukcioną praėjusių metų trečiąjį ketvirtį. Gali būti, kad „Marijampolės telekinas“ gumą temps tiek, kad Marijampolė būtų įrašyta į Lietuvos rekordų knygą kaip ilgiausiai Visuomenės informavimo įstatymą pažeidžianti savivaldybė.

Ištikimi sportui, kurį pasirinko jaunystėje

Kęstutis SKERYŠ. Savo favoritų sėkme geriausių praėjusių metų Marijampolės sportininkų rinkimuose džiaugiasi savivaldybės tarybos nariai Darius Kemeraitis ir Alvydas Kirkliuskas. Abu socialdemokratų frakcijai priklausantys marijampoliečiai tampriai susiję su sportu.

Sunkioji ir lengvoji atletika

Antai praėjusiais metais sukako 50 metų, kai Alvydas yra sunkiojoje atletikoje: iš pradžių kilnojo štanga, dalyvavo varžybose, vėliau ėmėsi trenerio darbo – daug jo išugdė sportininkų garsino ir garsina ne tik Marijampolėje, bet ir Lietuvoje, o minėtuose rinkimuose į pirmąjį dešimtuką pretendavo net keturi marijampoliečio auklėtiniai.

Darius, buvęs vienas geriausių Lietuvos trumpų distancijų bėgikų, taip pat ištikimas jaunystėje pasirinktai sporto šakai – lengvąja atletika. Prieš kurį laiką ėmėsi vadovauti Marijampolės lengvosios atletikos sporto klubui, jį remia savo įmonės lėšomis, o tai turi įtakos sėkmingiems atletų startams.

D. Kemeraitis pastebi, kad geriausi Marijampolės sportininkai jau keli metai rinkti atskirai olimpinėse ir neolimpinėse šakose – tai praplatina pretendentų ratą. Tuo tarpu jo kolega tarp nominantų į apdovanojimus už laimėjimus 2022-aisiais pasigedo kai kurių sporto šakų atstovų. Tačiau abu tarybos nariai sutinka, kad praėję metai Marijampolės sportui buvo sėkmingi.

Laikomasi strategijos

Prie to nemažai prisidėjo šių savivaldybės tarybos narių inicijuota ir prieš trejetą metų su bendraminčiais surkurta Marijampolės sporto strategija iki 2025 metų. Pagal ją, be kita ko, sportininkai ir treneriai premijuojami už pasiekimus respublikinėse ir tarptautinėse varžybose.

„Neseniai surengtame susitikime su atsakingais savivaldybės administracijos darbuotojais, kai kurių įstaigų vadovais konstatuota, kad strategijos laikomasi visose srityse. Pavyzdžiui, renovuotas Sporto centro pastatas Sporto gatvėje, bus suremontuota sporto salė Kvietiškyje, kurią iš Turto banko perėmė savivaldybė. Atnaujintos ir patalpos minėtame Sporto centro pastate. Treneriams gerėja darbo sąlygos“, – kalba A. Kirkliuskas.

Jam antrinantis D. Kemeraitis atkreipia dėmesį, kad graikų ir romėnų imtynių bei dziudo grupės pradėjo treniruotis joms tinkančiose miesto baseinų salėse, o Sporto centro salėje vyksta krepšinio ir regbio už-

siėmimai. „Sporto centras grįžta į tinkamas vėžes – kai jam priklausančiose patalpose treniruosis beveik visi sportininkai, mažiau reikės nuomotis mokyklų salių, kaip buvo iki socialdemokratų inicijuoto sporto įstaigų sujungimo“, – aiškina jis.

Pašnekovai akcentuoja, kad per šios tarybos kadenciją atnaujinti visų mokyklų stadionai. „Vargu ar taip yra kurioje nors kitoje savivaldybėje. Be to, ir tai labai svarbu, rekonstruojant mokymo įstaigų sporto bazes orientuotasi, kad jos skiriamos ne tik moksleiviams, bet ir visiems pageidaujantiems mankštintis, sportuoti Marijampolės gyventojams“, – pabrėžia savivaldybės tarybos nariai.

Trečias kartas nemelavo

Abu jie – asociacijos „Marijampolės sporto veteranai“ vieni steigėjų. D. Kemeraitis yra šios organizacijos prezidentas, o A. Kirkliuskas – prezidento narys. Anot jų, reikalingas suburti sportavusius senjorus, trenerius, buvusius sporto funkcionierius brendo seniai. Mat pasitraukę iš aktyvaus sporto šie žmonės neretai jautėsi užmiršti, kartais net nereikalingi, o juk jie nori bendrauti, turi sumanymų, kurie gali praversti Marijampolės sportui.

Atitinkamos sporto tarybos steigtos du kartus, tačiau jų veikla ilgai netruko. „Buvo tvirtinusių, kad nepavyks ir trečiąjį sykį, tačiau su bendraminčiais paneigėme tokias prognozes. Asociacija veikia jau dvejus metus. Organizuojame išvykas, susijimus, kuriuose bendraujame, susitikame su buvusiais garsiais sportininkais, pramogaujame, pagerbiame veteranų varžybų nugalėtojus ir prizininikus. Siekiame, kad nebūtų užmiršti ir Marijampolės sportui daug nusipelnę žmonės, kurių tarp mūsų nebėra. Tai sunkiaatletis, teisėjas Juozas Kavaliauskas, boksininkų ugdytojas Juozas Petrauskas, regbio entuziastas, treneris Konstantas Radzevičius, bokso teisėjas Juozas Trapavičius, ilgametis buvusios Sporto mokyklos direktorius Pijus Urbonas ir kiti“, – kalba pašnekovai.

Šiomet pakvies dar vienas muziejus

Realybe tampa asociacijos idėja įkurti Marijampolės sporto istorijos muziejų. Savivaldybės vadovams pritarus, vietos jam skirta Gamyklų gatvėje (buvusioje Žaidimų sporto mokykloje). Beveik 100 kvadratinį metrų patalpa jau suremontuota, užsakytos lentynų ekspozitams. „Kiek jų ir kokių



D. Kemeraitis ir A. Kirkliuskas Marijampolės sporto istorijos muziejuje nufotografavo prieš pirmųjų eksponatų

turėsime, priklausys nuo to, kiek pateiks sporto šakų – jų Marijampolėje kultivuojama per dvidešimt – atstovai. Muziejuje bus galima pamatyti nuotraukų, apdovanojimų, bei įvairių kitų eksponatų, tarp kurių bus ir susijusių su žiemos Olimpinėmis žaidynėmis“, – intriguoja A. Kirkliuskas.

Asociacijos prezidentas D. Kemeraitis pastebi, kad muziejaus patalpose taip pat vyks sporto veteranų susitikimai, ketinama rengti užsiėmimus moksleiviams.

Pašnekovų nuomone, Marijampolės sporto istorijos muziejus pirmuosius lankytojus priims artimiausiais mėnesiais.

Daro tai, ko reikia marijampoliečiams

Muziejuje, žinoma, atsispindės ir istorija tarptautinio Galiūnų turnyro, kurį pernai jau trisdešimtą kartą rengė A. Kirkliuskas vadovaujamas Marijampolės senjorų sunkiosios atletikos sporto klubas „Suvalkijos ažuolas“. Organizatorius sako dažnai girdintis klausimą, ar tai nebuvo paskutinis turnyras? „Atsakau šviesaus atminimo buvusio Marijampolės mero Vidmanto Brazio žodžiais: „Jeigu žmonėms reikia, reiškia ir turnyro reikia.“ Kad žmonėms reikia, rodo lankomumas. Aš su sūnumi ir kitais pagalbininkais noro nepraradome, visa kita priklausys nuo savivaldybės vadovų ir rėmėjų – be jų turnyro nesurengsi“, – atvirauja marijampolietis.

„Ar taip pat ilgai, kaip galiūnų, išsilauks ir mūsų renginys?“ – D. Kemeraitis pakartoja klausimą apie bėgimą „Už Marijampolę“. Jį puoselėjančio Lengvosios atletikos sporto klubo vadovo nuomone, kiekvieno renginio ilgaamžiškumą lemia organizatorių gebėjimas išlaikyti entuziazmą. O šiemetinis bėgimas bus jubiliejinis – dešimtas. Jis, kaip ir visos lengvosios atletikos varžybos, skiriamas šios sporto šakos Marijampolėje šimtmečiui – jį numatoma minėti visus 2023-iusius metus.

„Jubiliejaus proga pasirodys trenerių Reginos Bindokienės, Gintauto Janušausko, Vlodo Komisaraičio ir mano parengtas leidinys, kuris, tikimės, deramai atspindės ilgą ir garbingą Sūduvos sostinės lengvosios atletikos kelią“, – sako D. Kemeraitis.

Tiek jis, tiek jo kolega yra tarp Socialdemokratų partijos kandidatų į Marijampolės savivaldybės tarybą kovą vyksiančiuose rinkimuose. Išrinkti sako sieksią, kad dar daugiau jaunųjų Marijampolės sportininkų būtų tarp stipriausiųjų Lietuvoje, svariau pasirodytų tarptautinėse varžybose. D. Kemeraitis ir A. Kirkliuskas jau svarsto priemones, kurios padėtų gerinti sportuoti norinčių moksleivių atranką, stiprinti trenerių korpusą, skatintų atletus likti Marijampolėje arba grįžti čia baigus studijas.

Politinė reklama. Bus apmokėta iš Lietuvos socialdemokratų partijos politinės kampanijos sąskaitos. Užs. Nr. 016



apsipirkti kviečia vienintelė autodalų parduotuvė kairiajame Šešupės krante. Jos direktorius Mindaugas Čemerka rūpinasi, kad marijampoliečiai, miesto svečiai galėtų nusipirkti detalių mažesniems kainomis bei jokių nuolaidų kortelių ar akcijų.

Anksčiau prekiavęs Sporto gatvėje, ponas Mindaugas persikėlė į strategiškai patogesnę Vilkaviškio gatvę. Mat ji judri, o prie parduotuvės visada rasi vietą palikti automobilį. Patogu ir Mokolų bei Tarpųjų mikrorajonuose gyvenantiems

vairuotojams, kai kažko prireikia automobiliui, nereikia toli ieškoti.

Tarp prekių, kurios, anot M. Čemerkos, kainuoja ko gero pigiau nei kitur, jis vardija tepalus talpose nuo 100 gramų iki 200 litrų, „Adblue“ karbamido tirpalą, akumuliatorių ir daugelį detalių įvairiausių markių automobiliams.

Vienas pirkėjų sakė čia apsipirkti ne pirmą kartą. „Šiandien sutaupiau 30 eurų. Taip tvirtinu, nes žinau, kiek tokios pat prekės kainuoja kitose parduotuvėse“, – atviravo jis.

Ne tik kaina, bet ir kokybė patenkinti parduotuvės klientai. Direktorius tai aiškina ilgalaikiais ryšiais su patikimais tiekėjais. Anot jo, ne bėda, jei pirkėjas pasigenda kokios nors prekės, užsakius ji pristatoma dar tą pačią arba kitą dieną.

Parduotuvė „Autodalys“ Vilkaviškio g. 34.

Dirba pirmadieniais-penktadieniais nuo 8.30 iki 18 val.

Tyrimas: kaip ekranai kenkia vaikams

Atkelta iš 1 p.

būtinai turėtų klausti vaikų ir jų tėvų apie naudojimosi ekranais įpročius bei rekomenduoti rūpintis tinkamais savo bei vaikų ir paauglių skaitmeniniais įgūdžiais.

Siekiant padėti sveikatos specialistams, tyrėjų komanda parengė prevencijos ir žalos mažinimo priemonių paketą bei tikslines rekomendacijas, skirtas ir specialistams, ir tėvams bei vaikams ir paaugliams – ką kiekvienas iš jų GALI daryti, kaip keisti savo naudojimosi ekranais įpročius, kad jie nesukeltų neigiamo poveikio fizinei ar psichikos sveikatai.

Vidutinė leistina ekranus turinčių informacinių technologijų prietaisų naudojimo trukmė skirtingo amžiaus vaikams yra: 1) ikimokyklinio amžiaus vaikams (2–5 metai) iki 1 val. per dieną; 2) pradinio mokyklinio

amžiaus vaikams (6–10 metų) – iki 2 val. per dieną; 3) jaunesniems paaugliams (11–14 metų) – iki 3 val. per dieną.

Iki 2 metų vaikams nerekomenduojama naudotis jokiais ekranais turinčiais prietaisais, išskyrus būtinybę nuotoliniu būdu palaikyti vaizdo ryšį su artimu šeimos nariu. Naudojimosi ekranais trukmė, viršijanti rekomenduojamą, laikoma galinčia turėti neigiamą poveikį.

Pastebėta, kad kuo nuosekliau tėvai taiko vaikams naudojimosi ekranais taisykles, tuo vaikų naudojimosi ekranais – trumpesnis. Trumpiau ekranais naudojasi ir tie vaikai, kurių tėvai mažiau laisvo laiko leidžia prie ekranų ir kurių namuose mažiau foninio TV. Mažiausią mokymosi motyvaciją ir žemiausius mokymosi pasiekimus turi vaikai, kurių aplinkoje nėra nustatytų taisyklių.

Tiltas tėvo Jurgio tikėjimo ir šventumo liudijimui

Alvyra GRĒBLIŪNIENĖ, Palaimintojo Jurgio Matulaičio draugijos narė. „Reikia arkivyskupą Jurgį aplankyti“ taip pavadintas vienas pasakojimas, „štrichas“ Palaimintojo Jurgio Matulaičio portretui – įkomponuotas pernai Vargdienių seserų išleistose knygoje. Tai kito lietuvio arkivyskupo, Palaimintojo Teofiliaus Matulionio noras, išsakytas 1962 m... Šiandien to labai reikia ir man... Ir todėl dalinuosi savo „štrichais“, prisipažinimais, kodėl šiandien man reikia arkivyskupą Jurgį aplankyti, ir susimąstymais, ką jis man galėtų, norėtų pasakyti.

Pirmas mano susitikimas su pal. Jurgiu Matulaičiu įvyko 2006 m. Tą dieną Marijampolėje turėjau sutvarkyti kai kuriuos reikalus. Viskas nesisekė, buvo galybė trukdžių. Tuomet mane tarsi kas nuvedė į baziliką, prie Palaimintojo altoriaus. Labai nuoširdžiai meldžiausi, verkiau ir prašiau Jo pagalbos. Sutiktas vyskupas Juozas Žemaitis padovanojo knygelę apie pal. Jurgį. Mano reikalai išsisprendė. Taip pradėjau domėtis Palaimintojo gyvenimu, bendrauti su juo maldoje.

Nuo 2008 m. esu Palaimintojo Jurgio Matulaičio Draugijos (PJMD) narė. Prisimenu 2007 metus, kai pal. Jurgio beatifikacijos 20-mečio proga seserys lankė parapijas ir bibliotekas pristatydamos naują Stasio Ylos knygos „Jurgis Matulaitis“ laidą. Pristatymas vyko ir Lazdijų šv. Onos parapijoje. Tai, ką tą dieną išgirdau, buvo ne tik įdomu – uždegė širdį. Atidžiai skaičiau St. Ylos knygą – pal. Jurgio biografiją. Daug kas lietė ir kabino. Bet ypač „užkabino“ užsklandoje įrašyti žodžiai: *Matulaičiui reikia tilto į pasaulį*. Supratau, kad knygos pristatymai, PJMD skyrių kūrimasis, mokymai, rekolekcijos, konferencijos ir yra būtent tai – tiltas tėvo Jurgio tikėjimo ir šventumo liudijimui.

Pati aktyviai šioje veikloje dalyvavau: vadovavau PJMD skyriui, rašiau straipsnius. Sugulė daug naudingų, įdomių patirčių... Pasidalinsiu keletu nuotrūpų. Pirmose PJMD rekolekciuose dalyvavau 2007-ųjų spalį, Varg-

dienių seserų Šv. Kryžiaus namuose Vilniuje. Buvo paruošta vaizdinė medžiaga – paprasti akmenėliai su Evangelijos žodžiais. Aš išsitraukiau akmenėlį „Sek paskui mane“ (Mt 8). JO žodžiai man tapo gyvenimo kelionės svarbiausiu ženklu. Žinoma, kartais paklystu, klaidžioju, bet visada girdžiu kvietimą ir einu. Saugau šį akmenėlį...

2008 m. vasarį – antrosios rekolekcijos Vilkaviškio vyskupijos pastoraciniame centre, Marijampolėje. Rekolekcijų tema: „Žibalas žiburiumi“. Programoje – malda, apmąstymai, diskusijos žvelgiant į pal. Jurgio asmenį, darbą, žodį. Per visas tris dienas mokėmės gyventi tyloje. Joje atvėrėme savo širdies kambarėlį ir bandėme išgirsti Dievo balsą. Jo žodžius, skirtus kiekvienam asmeniškai... Žingsnelis po žingsnelio eįjome link Velykų slėpinio – meilės, kurią Viešpats parodė mums iki galo, patirties...

Tą dieną gavome ir Palaimintojo laišką (ištraukus iš tikrų, anuomet jo rašytų laiškų). Iš visos širdies džiaugėmės Jo patarimais: *„visiškai nepaisyti, ką žmonės apie mane mano, kalba arba rašo... Dirbk kaip dirbęs. Dar karščiau mylėk Dievą ir Bažnyčią... Kristui dar labiau nesisekė su žmonėmis... vince malum in bono („Nugalėk blogį gerumu“)*. Kiekvienas pripildėme savo širdies indus skirtingu kiekiu žibalo, bet visi uždegėme šviesos žiburius ir išsiskirstėme į savo bendruomenes.

Tada klausėme: „Ar sugebėsime šviesti?“ Viską atidavėme į Dievo rankas, prašydami Palaimintojo pagalbos. Ar po 15 metų šviečiame? Manau, kad taip. Tik reikia vėl pripildyti žibalo... Palaimintojo žodžiais meldžiu: *Uždek tik, Viešpatie, mūsų širdis tavo meilės ugnimi!* (Pal. J. Matulaitis, „Užrašai“).

Tokių rekolekcijų, formacijos dienų vyko daug. Ir tebevyksta kasmet. Iš šių „susitikimų“ su tėvu Jurgiu semiuosi patirties, mokausi, gyveniu... *Viešpatie! Tavimi pilnai pasitikiu, stiprink mano viltį. Kuo gi daugiau galiu aš pasitikėti, būdamas toks dvasios*



Palaimintasis Jurgis Matulaitis

vargšas ir plikšas, jei ne Tavo, Viešpatie, gerumu, jei ne Tavo Mieliausio Sūnaus Širdimi pilna meilės ir pasigailėjimo, jei ne Švenčiausios Panelės Marijos galingu užtarimu. Viešpatie! Tikiu į visa tai, ką esi apreiškęs, ko Šv. Katalikų Bažnyčia moko, tikiu į visa tai, kas yra Šv. Rašto ir Šv. Tėvų padavimuose. (Pal. J. Matulaitis, „Užrašai“)

Šiandien, karo Ukrainoje akivaizdoje, vėl naujai girdžiu tėvo Jurgio maldą. Ir drauge meldžiu- teišpildo:

Šventoji Nekaltai Pradėtoji Dievo Motina, kuri Aušros Vartuose švieti ir mus gini ir globoji! Pavedu Tau save ir savo avią. Suteik, kad baigtųsi karas ir įvyktų ramybė! Kad išnyktų neapykanta ir įšviešpatautų visuotinė meilė! Sutaikink mus su savo Sūnumi, kad amžinai linksminumės danguje. – Amen. (Vyskupo Jurgio Matulaičio pamokslas ingresso dieną Vilniaus katedroje, 1918 12 08).

Kviečia aplankyti gamtos objektus

Iki kalendorinės žiemos pabaigos likus penkiems savaitgaliams Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba siūlo pabuvoti įdomiuose ir neseniai pritaikytuose lankymui gamtos objektuose. Žiemą galima pažinti gamtą kitaip: kraštovaizdžio neužstoja lapija, galima grožėtis toliais ir medžių siluetų žaisme, rasti gyvūnų pėdsakus sniege.

Prie **Punios piliakalnio** įrengtas pažintinis takas ir apžvalgos aikštelės. Kelias į **Parnidžio kopą** Kuršių nerijoje pasipuošė naujais laiptais, originaliais atokvėpio suolais, informaciniais stendais. Dzūkijos nacionaliniame parke esantis **Liškiavos piliakalnis** irgi atsinaujino laiptais bei meninėmis skulptūromis.

Kurtuvėnų regioniniame parke į **Girnikų kalną** lipsite milžinų pėdomis ir patogiais takais, o iš viršūnės prie aukuro grožėsitės kvapą gniaužiančia panorama. Apipintas mitais **Rambynokalnas** šiandien lankytojus traukia nuo apžvalgos aikštelių atsiveriančiais vaizdais į Nemuno žemupį ir jo slėnius.

Gamtos paveldo objektas „**Žalsvasis šaltinis**“ – giliausias Lietuvos urvas, kur iš smegduobės apačios besiveržiantis požeminis vanduo turi ypatingą žalsvą atspalvį.

O kada paskutinį kartą buvote prie Stelmužės ažuolo? Dabar jis ne tik prižiūrimas dendrologų, bet prie medžio senolio pastatyti originalūs informaciniai stendai. Lankytojai gali tarsi užėti į **Stelmužės ažuolo** vidų, tokiu būdu suvokiant galiūno dydį, ir pasiskaityti įdomios informacijos apie medžio senolio istoriją.

Nepraleiskite progos likusius žiemos savaitgalius kartu su šeima ar draugais praleisti gamtoje.

„Tele2“ pasiūlymai: Naujieji metai startuoja kartu su mažomis kainomis įrenginiams ir planams

Nauji metai – nauji tikslai, tad kodėl nepradėjus jų siekti kartu su dar funkcionalesniais įrenginiais? Dabar ypač gera proga įsigyti išmaniuosius prietaisus ir telefonus, nes „Tele2“ skelbia mažų kainų startą! Nepraleiskite geriausių pasiūlymų, kuriuos rasite mobiliojo ryšio operatoriaus „Tele2“ svetainėje ir atsinaujinkite pigiau!

Jei Naujaisiais metais nusprendėte atsinaujinti – paskubėkite pasinaudoti „Tele2“ pasiūlymais, kuriuos rasite www.tele2.lt.

Įsigykite „Samsung“ ir sutaupykite – pradinė įmoka siekia vos 1 Eur

Geros naujienos „Samsung“ prekių ženkle gerbėjams – dabar „A“, „S“, „Flip“ ir „Fold“ serijų išmanieji „Tele2“ internetinėje parduotuvėje dar geresnėmis kainomis. Įrenginiams taikoma vos 1 Eur pradinė įmoka.

Vartotojų pamėgtą „Samsung Galaxy A53 5G 256GB“ modelį „Tele2“ puslapyje įsigyti galima sumokėjus vos 1 Eur pradinę įmoką. Šis telefonas puikiai tiks tiems, kurie siekia žengti koją kojon su technologijomis, nes įrenginys palaiko 5G ryšį. Telefonas taip pat pasižymi 5000 mAh baterijos talpa ir 25W greitu įkrovimu. „FHD+ Super AMOLED“ 6,5 colių ekranas leis mėgautis pačiais ryškiausiais vaizdais, o akių apsauga užtikrins „Eye Comfort Shield“ funkcija, kuri sumažins mėlynos šviesos poveikį.

Dabar „Tele2“ internetinėje svetainėje „Samsung Galaxy A53 5G 256GB“ modelį įsigijus su 24 mėn. sutartimi, mėnesinė kaina kartu su pokalbių planu sieks 18,25 Eur/mėn. Įsigyjant įrenginį taikomas vienarti-

nis laikmenos mokestis – 5,25 Eur. Perkant šį telefono modelį, galima rinktis iš dviejų spalvų: baltos ir juodos.

Klientams siūlome rinktis net iš 12 skirtingų „Samsung“ modelių, kuriems šiuo metu galioja akcinės kainos. Išmaniesiems papildomai taikomas vienkartinis, valstybės nustatytas, laikmenos mokestis. Daugiau informacijos apie pasiūlyme dalyvaujančius telefonus galite rasti www.tele2.lt.

Visas pokalbių planų sąlygas galima rasti www.tele2.lt

Nauji metai žymi mažų kainų startą „Tele2“

Jei svarstote apie naują televizorių – pasinaudokite geriausiu šansu atsinaujinti! Stulbinančia raiška pasižymintis „Xiaomi Mi Smart TV P1 (55“) išsiskiria minimalistiniu ir elegantišku dizainu, tad jis puikiai įsilieja į bet kurio kambario interjerą.

Šį „Xiaomi“ televizorių juosia itin ploni rėmeliai, o papildomo išpūdžio vaizdai pridėda „4K Ultra HD“ raiška ir „Dolby Vision“ technologijos, leidžiančios pastebėti kiekvieną detalę. Čia veikia ir „Android TV“ operacinė sistema, tad naršymas internete,

MAŽŲ KAINŲ STARTAS!

Su „Laisvo interneto“ planais nuo 6,90 €/mėn.



aukščiausios kokybės filmai ir žaidimai bus pasiekiami vos keleto mygtukų paspaudimu.

Nugarėlėje rasite ir visas reikalingas jungtis, kurios pasitarnaus prijungiant televizorių prie kitų įrenginių. Dabar „Tele2“ internetinėje svetainėje šį televizorių įsigyti galima neįtikėtinomis sąlygomis – pasirašius 36 mėn. sutartį, pradinė įmoka sieks vos 1 Eur, o mėnesinė įmoka – 10 Eur/mėn.

Ieškantiems mažesnio ekrano ir daugiau mobilumo „Tele2“ taip pat parengė išskirtinį pasiūlymą – dabar planšetinis kompiuteris „Lenovo IdeaTab M10 X306X SIM (32 GB)“, pasirašius 24 mėn. sutartį, kainuos vos 6,75

Eur/mėn. Pradinė įmoka siekia 1 Eur, o vienkartinis laikmenos mokestis – netaikomas.

Šis planšetinis kompiuteris turi 10,1 colių įstrižainės HD ekraną ir metalinį korpusą. 8 MP galinė kamera ir 5 MP priekinė kamera padės įamžinti visas akimirkas. Naršant internete, baterija tarnaus iki 10 valandų, o žiūrint filmus – iki 8 valandų.

Šios kainos įrenginiams galioja kartu užsisakant 50 GB „Laisvo interneto“ paslaugą (kaina – 6,90 Eur/mėn.).

Visas interneto planų sąlygas galima rasti www.tele2.lt

Kai kas naujesnio (senesnio) apie Marijampolės įkūrėjus

Rimvydas URBONAVIČIUS, istorikas. Kas buvo Prienų seniūnai Butleriai, kaip juos trumpai pristatyti ir ką papasakoti turistui ar mažiau apie šias asmenybes girdėjusiam? Gal aiškinti, kad Butleriai (anglakalbiai šią pavardę turia Butler), iš Airijos kilę grafai, atvyko į Abiejų Tautų Respubliką (Lenkijos karalystė ir Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė) ir darbavosi naujos tėvynės laubai, gynė ją nuo priešų, ar tai, kad buvo karalių favoritai, valdė daug žemių (tarp jų Prienų seniūniją), turto, giminiavosi su tokiais garsiais didikais kaip Radvilos, Pacai ir kitais, įkūrė Marijampolę ir pan.

Prienų seniūniją keturios Butlerių kartos valdė nuo 1644 iki 1782 metų. 1654–1655 metais prasidėjus Abiejų Tautų Respublikos karui su Maskvos kunigaikštyste ir Švedijos karalyste, į Prienų seniūnijos vakarinę pakraštį, t. y. prie Šešupės arba pašešupį, kur dabar Marijampolės miestas, subėgo apylinkinių vietovių gyventojai. Prieš tai šiose pelkėtose, miškais ir krūmais apaugusiose vietose galima buvo rasti tik apleistas miško kirtėjų būdas.

Kunigas istorikas Jonas Reitelaitis šį žmonių kraustymąsi aprašo taip: „O kai užėjo 1655 metų karas, tai Ūdrijos vaitystės ir dalies Alytaus seniūnijos valstiečiai su visa manta nuo karo žiaurumų subėgo slėptis į girią prie Dovinės. Kadangi tais metais Birštono-Prienų miškas pašešupyje buvo labai didelis... tai nuo Dovinės į šiaurę... buvo ir laisva, ir saugu. Tai Ūdrijos-Punios valstiečiai už Palių ir už Dovinės į čia ir subėgo ir čia ėmė kurti sodybas. Ir jie čia Prienų didgirio užėmė nemažą plotą“.

Pirmasis iš Butlerių, Prienų seniūnas Gotardas Vilhelmas buvo karališkos kanceliarijos raštininkas, karalaičio, vėliau karaliaus, valdžiusio 1648-1668 metais, Jono Kazimiero dvariškis. Jis pasižymėjo uolumu, pareigingumu, diplomatiniais

sugebėjimais, ištikimybė valdovui. Vedė Konstanciją Vodinskytę. Be aukso, sidabro, brangakmenių iš Vodinskių gavo Miedzno bei Mendziliesės žemes. Per 12 vedybinių metų su Konstancija susilaukė būrelio palikuonių. 1653 m. jam pavesta administruoti ir Gardino ekonomiją, gaunant už tai 60 tūkstančių auksinų.

Gotardui mirus (1660 ar 1661 m. rudenį) Prienų seniūniją ir Gardino ekonomiją valdė našlė Konstancija. Tuo metu Prienų seniūniją sudarė keturi mažesni administraciniai-teritoriniai vienetai: Bagrėnų, Panemunio, Pelekonių, Igliškio vaitystės. Vėliau, 1710 metais, prieš prasidedant didžiajam marui, prie Šešupės, kur jau buvo nemažai kaimų, o juose gyventojų, suformuota penktoji, Pašešupio vaitystė. Neabejotina, kad toks Prienų seniūnijos spartus apgyvendinimas ir ekonominis augimas priklausė ir nuo seniūnų pastangų.

Šviesios atminties Lietuvos kultūros istorikė, kultūrologė Gražina Marija Martinaitienė knygoje „Užnemunės grafai Butleriai ir jų meninis palikimas“ rašo, kad Butlerių giminės dokumentų fondas iki II Pasaulinio karo saugotas Varšuvoje, Krasinskių ordnacijos bibliotekoje. Tik nedidelė jo dalis išliko fotokopijų pavidalu. Dėl tokių praradimų tenka apgailestauti, tačiau įdomių, dar nežinomų dokumentų galima rasti, o ir randama, įvairiose saugyklose. Pavyzdžiui Prienų seniūnijos 1677, 1738 ir 1782 metų inventoriai saugomi Lietuvoje, 1690, 1710 ir 1712 metų – Baltarusijoje.

Šiuose dokumentuose surašyti seniūnijos kaimai, gyventojai, kiek žemės jie dirbo, kokius mokesčių mokėjo ir pan. Pirmasis žinomas Prienų seniūnijos 1677 metų inventorių sudarytas, kuomet seniūnija valdyt iki gyvos galvos patikėta Konstancijos Butlerienės sūnui Markui. Pastarajam mirus, 1690 metais seniūnijos valdymą perėmė jo brolis Aleksandras. Tuo reikalu sudaromas inventorių, kuriame aprašytas



Marijampolės istorijos tyrinėtojai (iš kairės): Arūnas Kapsevičius, Tomas Kukauskas ir Rimvydas Urbonavičius Prienų krašto muziejuje

Romo LINIONIO nuotrauka

Prienų dvaras, Birštono ir Prienų miestai bei Bagrėnų, Panemunės, Pelukonių ir Igliškio vaitysčių 66 kaimai. Po Aleksandro Butlerio mirties, 1710 m. vasario 15 d. karalius seniūniją skyrė Markui Antonijui ir Pranciškai Ščiukaitei - Butleriams.

Įdomu, kad 1707 m. birželį, Prienų bažnyčios klebono Andriaus Valatkevičiaus prašymu, už padarytą žalą Prienų bažnyčiai ir klebonui, vyskupas Konstantinas Kazimieras Bžostovskis savo dekretu Drohičino ir Prienų seniūną Aleksandrą Butlerį ekskomunikavo t. y. pašalino iš Bažnyčios bendruomenės. Greičiausiai tai tuometinių politinių kovų tarp promaskvietiškių ir prošvediškių jėgų epizodas.

Istorikus ypač džiugina, kad Prienų bažnyčioje išsaugota 20 senų čia surašytų metrikų knygų, tarp kurių ir 1679-1761 metų krikšto bei 1688-1703 metų santuokų knygos, suteikiančios neįkainuojamos informacijos apie čia apsigyvenusius žmones. Esame dėkingi buvusiam Prienų klebonui Jonui Baliūniui, suteikusiam galimybę būreliui muziejininkų ir archyvarui iš Marijampolės susipažinti su šiais unikaliais dokumentais. Vienas pavyzdžių - iš tų knygų tiksliau sužinojome, kiek truko Prienų parapijoje siautėjusi didžioji maro epidemija: 1710 m. gegužės 18 d. krikštų knygoje randame paskutinį įrašą prieš prasidedant marui, o toliau du žodžiai lotyniškai - „Pestis grasat“ („Maras šėlsta“). Įrašai vėl atnaujunami tik po metų t. y. 1711 m. gegužę.

Archyvuose neseniai aptikti Prienų parapijos 1700 metų vizitacijos dokumentai, Butlerių privataus Siponių dvaro planas, dokumentai apie Pramezio miestą, Šventos Onos brolijos, kurios globėjai buvo grafai Butleriai, protokolai, tos giminės laišku ir t. t. Nemažai dokumentų išsaugojo Butlerių giminės palikuonys. Galima prisiminti ir Lietuvos mokslo akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriuje identifiukuotą (iki tol laikytą kaip nežinomo autoriaus) Mykolo Butlerio kelionės į Italiją ir Vokietiją 1779-1780 metais dienoraštį. Tai Mikalojaus Kooperatinis universiteto Torūnėje profe-

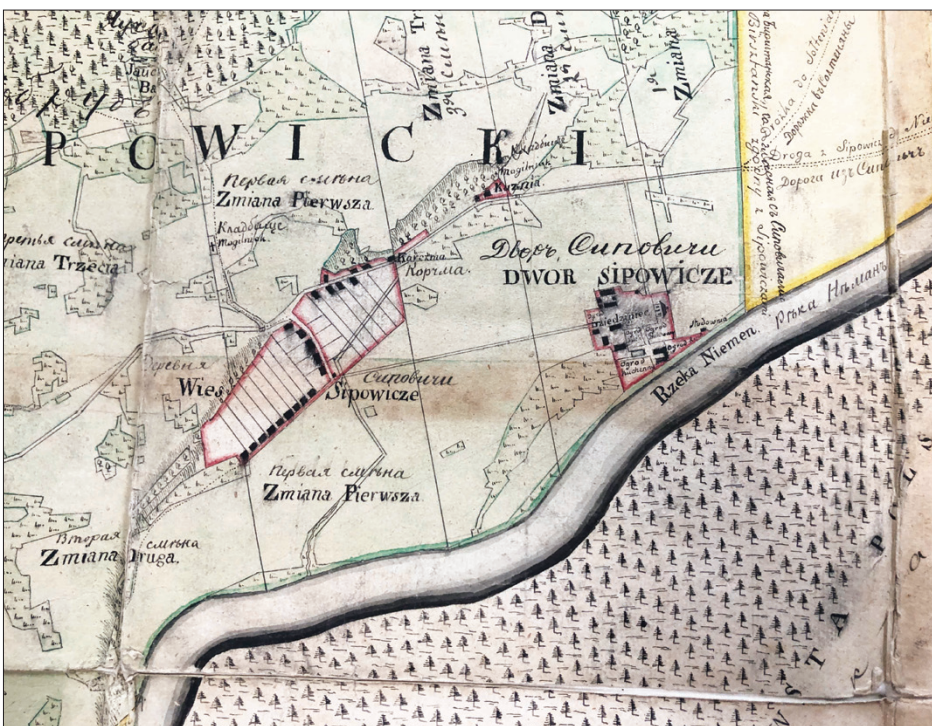
soriaus dr. Valdemaro Choronžyčevskio ir Agnieškos Rosa nuopelnas. Tikėkimės, kad panašių atradimų dar sulauksime ir sužinosime daugiau apie Prienus, jos parapijos ir seniūnijos istoriją.

XVIII a. antroje pusėje pamažu pradėjo augti Marijampolė. Kunigas Jonas Reitelaitis apie tai rašė: „Senoji Būda-Starapolė jau yra virtusi Marijampolės miesteliu“, tačiau svarbiausiu seniūnijos centru vis dar buvo Prienai, kur savo rūmuose Butleriai rengdavo įvairius pobūvius. Antai 1761 m. Prienuose vyko Rozalijos Butlerytės (Luko Aleksandro ir Kotrynos Butlerių dukros) ir Antano Osolinskio vestuvės, 1778 m. rugpjūčio mėn. Mykolo Butlerio dukros Pranciškos (vardas suteiktas močiutės garbei) ir generolo majoro Jurgio Radvilos vestuvės.

Pastarųjų metų vyko ir Šventojo Stanislovo ordino įteikimo Prienų seniūnui grafiui Mykolui Butleriui ceremonija. Jam ši apdovanojimą skyrė karalius Stanislovas Augustas dar 1765 m., tik neaišku, už kokius nuopelnus ir kodėl taip vėlavo ordinas. Jį iškilmingai įteikė Vilniaus vaivada Karolis Stanislovas Radvila.

Randant naujų dokumentų galima koreguoti ir Mykolo Butlerio pirmosios žmonos Benediktos Pacaitės mirties datą: ji mirė ne 1765 m. liepos 6 d., o 1763 m. kovo pradžioje, greičiausiai gimdydama dukrą, kaip minėta, anytos garbei pavadinta Pranciška. Mat tuo pačiu metu už seniūnienės laidotuves Prienų bažnyčiai sumokėta 340 timpų (auksinai specialiai skoloms mokėti – red. pastaba) ir už seniūnaitės krikštą - 97 timpos.

1782 m. sausio 22 d., mirus Mykolui Butleriui (Marko Antonijaus ir Pranciškos sūnui), Prienų seniūnija atiteko generolui Kazimierui Nestorui Sapiegai. Baigėsi Butlerių valdymo laikotarpis, trukęs beveik pusantro šimto metų. Teritorijose į vakarius XVII amžiaus viduryje buvo sunkiai praeinamos dėl ten liulėjusių pelkių ir tamsių girių, K. N. Sapiega rado augantį Marijampolės miestą, greta jo - turtingą Kvietiško dvarą, įkurtą Marijampolės parapiją su daugiau nei pusšimčiu kaimų.



Butleriams priklausiusio Siponių dvaro ir jo apylinkių žemėlapis (19 amžiaus pradžia)

Dėl skolų buvo areštuojuamas ir derlius

Mindaugas SAMKUS, Registrų centras. Praėjusiais metais dėl kreditorinių įsipareigojimų nevykdymo areštuojuamo turto kiekis mažėjo, tačiau tarp areštuotų objektų pateko ne ką mažiau originalūs ir neįprasti turai. Laikini disponavimo turto faktai fiksuojami pagrindinių nacionalinių duomenų tvarkytojo Registrų centro prižiūrimame Turto arešto aktų registre.

2022 metais Turto arešto aktų registre iš viso įregistruota beveik 35 tūkst. naujų arešto faktų. Tai yra beveik dešimtadaliu

mažiau nei 2021 metais. Iš viso šiuo metu šiame registre yra įregistruota per 260 tūkst. galiojančių turto arešto aktų.

Per praėjusius metus taip pat buvo išregistruota 44,4 tūkst. turto arešto aktų (2021 metais - 46,7 tūkst.).

Kaip įprasta, dažniausiai dėl skolų prašoma areštuoti nekilnojamąjį turtą - praėjusiais metais buvo areštuota daugiau kaip 61 tūkst. butų, pastatų, žemės sklypų, statinių ir inžinerinių įrenginių. Dažnai areštuojuamo turto sąrašuose atsideria ir transporto priemonės,

žemės ūkio technika, ginklai, piniginių lėšos. „Idomiasių areštuoto turto pavyzdžių galima rasti neidentifikuoto turto skiltyje. Pavyzdžiui, praėjusiais metais tarp įdomesnių areštuotų objektų pateko unikalūs individualizuoti istoriniai automobiliai, elektriniai paspirtukai ir orlaivis. Jau tampa įprasta, kad tarp areštuojuamo turto patenka naminiai augintiniai ir gyvuliai. Pernai pasitaikė atveju, kai buvo areštuotas žirnių, rapsų, kviečių ar bulvių derlius ir beveik 25 tūkst. vienetų menkių kepenų konservų“, - pasakoja Registrų centro skyriaus vadovė Agata Vdovenko.

Pernai Turto arešto aktų registre įregistruoti keli aktai, kuriuose arešto mastas ne-

siekia 10 eurų, o vieno turto arešto mastas tėra 1 euras. Tuo tarpu didžiausias turto arešto akte nurodytas dydis - daugiau nei 48 mln. eurų.

„Didžiąją dalį skolininkų, dėl kurių įsipareigojimų nevykdymo areštuojuamas turtas, sudaro fiziniai asmenys, iš jų 70 proc. vyrai. Juridiniai asmenys (įmonės, įstaigos - red. pastaba) rečiau patenka tarp areštuoto turto savininkų, tačiau neretai jų areštuoto turto vertė yra gerokai didesnė nei fizinių asmenų“, - sako A. Vdovenko.

Per du dešimtmečius - tiek veikia Turto arešto aktų registras - įregistruota daugiau kaip 1 mln. turto arešto aktų.

ŠILTNUMAI. Parduodu įvairaus dydžio šiltnamius. Nemokamas pristatymas. Suteikiu garantiją. Tel. 8-608 90070.

PARDUODA

Parduodu naują klausos aparatą (60 Eur) ir impulso prietaisus varikozei ir sąnariams gydyti (25 Eur). Tel. 8-646 04605.

REIKALINGA

UAB „FurnMaster“ siūlo darbą MECHANIKUI (siuvimo mašinų)

Reikalinga turėti siuvimo mašinų priežiūros, derinimo, taisymo patirties.

Darbo užmokestis 1 200-1 500 EUR (neatskaičius mokesčių).

Susidomėjote? Kreipkitės tel. 8-683 60184 arba el. paštu jka@furnmaster.lt.

PASLAUGOS

Kaminių valymas. Tel. 8-62199958.

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Parduoda kietąjį kurą

Kietoji anglis (D markės, frakcijos 0-300, Kazachstanas), pridedamas sertifikatas, kaina 350 eur.

Frakcija 20-80 mm kaina 395 eur.

Frakcija 50-70 mm kaina 420 eur.

Anglis supakuota 1 tonos dideliame maiše, gali būti parduodama urmu. Minimalus kiekis 1 tona.

Ažuolo medienos granulės, supakuotos į 15 kg pakuotes. Maišeliuose. Kaina 495 eur.

Marijampolės sav., Svetlicos km., Tauro g. 16. Tel. +370 652 82002.

EKO BETONAS
GAMYKLŲ G. 3, MARIJAMPOLĖ,
TEL. (8 343) 70744, 8 699 12591



UAB Ekobetonas
GAMINA ĮVARIŲ RŪŠIŲ BĖTONĄ IR BĖTONO MIŠINIUS
BETONAS PRISTATOMAS BETONO SIURBLIAIS, BĖTONVEŽĖMIS IR SAVIVARČIAIS
METALO GAMINIAI (ARMATŪRA)
Tel. 8 655 04687

Perkame mišką, žemę visoje Lietuvoje. UAB Agroland. Tel. 8-683 33955.

Perku sodybą su žeme, gali būti miške ar vaizdingoje vietoje prie ežero ar upės, pageidautina vienkiemis, su daugiau žemės. Siūlyti tel. 8-611 01110.

Perku garažą Marijampolėje. Tel. 8-616 34467.

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

Dovanokime dviračių ukrainiečiams

Susisiekimo ministerija inicijuoja gerumo akciją „Dviratis Ukrainai“ – iki kovo 11 d. Lietuvos gyventojai kviečiami Ukrainos žmonėms dovanoti naujus ir naudotus (be didelių defektų) dviračius, skirtus tiek suaugusiems, tiek vaikams. Ukrainiečiams taip pat reikalingi dviračių aksesuarai bei kitos jų dalys – šalmi, liemenės, atšvaitai, žibintai ir bagažinės.

Dviračiai renkami ir kaupiami visoje Lietuvoje, o pavasarį iškeliausi į Ukrainą. Inicijatyvai su Susisiekimo ministerija vienijasi didžiausios Lietuvos susisiekimo sektoriaus įmonės bei socialiniai partneriai. Dviračiai priimami 25 Lietuvos taškuose, **Marijampolėje: Gamyklų g.12 (Kelių tarnyba).**

Ukrainoje automobiliams, viešojo transporto

priemonėms daugelyje vietų nėra tinkamos infrastruktūros, dalis viešojo transporto yra perduota kitiems Ukrainos regionams, organizuojantiems žmonių evakuaciją.

„Sugriautuose miestuose, miesteliuose ir kaimuose ukrainiečiams dviračiai tampa išsigelbėjimu: jiems nereikia ypatingos infrastruktūros, degalų, kurių trūkumas Ukrainoje jaučiamas. Bet to, dviračiais naudotis galima praktiškai ištisus metus. Dviračiai padeda ukrainiečiams tapti mobilėsiais, ypač kaimiškose vietovėse“, – sako susisiekimo ministras Marius Skudis.

Tokios dviračių akcijos jau sėkmingai vyko Danijoje, Nyderlanduose.

Vertingos knygos apie aplinkosaugą

Šarūnė DARGYTĖ-KREGŽDĖ, Žaliosios politikos institutas. Pirmoji mokslinė knyga apie ekologiją, įkvėpusi aplinkosauginius judėjimus, išleista prieš maždaug šešis dešimtmečius. Nuo to laiko knygynų lentynose pasirodė daugybė tiek mokslinių, tiek ir grožinės literatūros kūrinių šia tema. Vis dažniau galima išvysti ir į lietuvių kalbą išverstų knygų apie klimato kaitą, rūšių nykimą, perteklinį vartojimą.

1962 m. JAV nepaprastai didelio atgarsio sulaukė amerikiečių biologės Rachel Carson aplinkotyros knyga „Tylusis pavasaris“, kurioje autorė nagrinėjo pesticidų poveikį aplinkai. Nors knyga sulaukė daug chemijos pramonės atstovų kritikos ir iš pradžių net buvo atsisakyta ją išleisti, galiausiai „Tylusis pavasaris“ tapo viena įtakingiausių XX amžiaus knygų.

„Ši knyga privertė ne tik JAV, bet ir visą pasaulį atsigręžti į neigiamą pesticidų, o ypač dichlorodifenil-trichloroetano (DDT), poveikį. Po knygos išleidimo šis pesticidas buvo uždraustas JAV, o kiek vėliau ir pasauliniu mastu, – pasakoja Remigijus Lapinskas, Žaliosios politikos instituto prezidentas. – Mane aktyviau domėtis klimato kaitos tema kažkada įkvėpė Al Gore knyga „Nepatogi tiesa“. Jau galima išvysti ir grožinės literatūros kūrinių, kurie leidžia geriau suprasti mus supančias problemas ne tik per mokslinę, bet ir per meninę prizmę.“

Štai kelios knygos lietuvių kalba, kurios suteiks daugiau žinių apie pasauliui gresiančią klimato krizę.

„Negyvenama žemė. Ateities istorija“. JAV

žurnalistas David Wallace-Wells išsamiai supažindina su klimato krizės padariniais, kuriuos ir toliau provokuoja žmogaus ūkinė veikla. Autoriaus aprašomi galimi katastrofiški ateities scenarijai net ir abejingiausių žmogų privers susimąstyti.

„Šeštasis išnykimas“. Mūsų planetoje jau įvyko penki masiniai rūšių išnykimai. Mokslininkų įsitikinimu, prasidėjo ir šeštasis, galimai pats pražūtingiausias, o už jį atsakingas žmogus. Amerikietė Elizabeth Kolbert knygoje taip pat aprašomos planetoje jau išnykusios rūšys. Britų laikraštis „Guardian“ 2017 m. „Šeštąjį išnykimą“ išrinko viena svarbiausių visų laikų negrožinės literatūros knygų.

„Kaip išvengti klimato krizės“. Į diskusijas apie klimato krizę leidosi ir korporacijos „Microsoft“ įkūrėjas Bill Gates. Savo knygoje jis paaiškina, kodėl iki nulio privalome sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimus ir ko reikia tam pasiekti. Sprendimų jis ieško žvelgdamas ne tiek per pokyčių politikoje ir vartojimo mažinimo prizmę, o per technologines inovacijas.

„Tai viską keičia“. Kanadietė Naomi Klein, politinė aktyvistė ir žurnalistė, savo knygoje analizuoja situaciją susikoncentruodama į politiką ir žmonijos psichologiją. Autorė kritikuoja kapitalizmo sistemą ir trumpalaikio pelno siekimu persmelktą mąstymą. Bando paaiškinti mūsų neveiksnumo priežastis, atskleisti, kas slepiasi už klimato kaitos neigėjų ir suteikti vilties, kad klimato teisingumo siekiantys judėjimai ir visuomenės susitelkimas gali atnešti teigiamus pokyčius.

SR

REIKALINGI

STATYBOS RITMAS

PLATAUS PROFILIO STATYBININKAI

Atlyginimas nuo 1 100 eurų atskaičius mokesčius.

Kreiptis:

**Gamyklų g. 3,
Marijampolė
tel. 8 652 50618;
8 343 71450.**

CSSS
SENUKAI

ĮRANKIŲ NUOMA



Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau, sekmadienio mokestis neskaičiuojamas

☎ 8 650 32 667

📍 Stoties g. 47, Marijampolė



SR

STATYBOS RITMAS

Gamyklų g. 3, Marijampolė
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

KASAME KŪDRAS ILGASTRĖLIU EKSKAVATORIUMI

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:

Tel. (8-343) 70482

www.sr.lt

„Vaistinių pasigailėti negalima bausti!“

Vaiva PETRYLĖ, Vilniaus universitetas. Konkurencijos taryba (KT) nustatė, kad Lietuvos vaistinių asociacija (LVA) ir kelios vaistinės neleistinai susitarė dėl kompensuojamųjų vaistų antkainių. LVA kaltina Sveikatos apsaugos ministeriją (SAM), kad ji paprasė vaistinių asociacijos duomenų, vaistinės teigia paprasčiausiai pateikusios duomenis LVA. Toms pačioms vaistinėms atstovaujantys teisininkai piktinasi asociacijų veikimo laisvės ribojimu, o sveikatos apsaugos viceministras negali atsakyti, kas iš tokio susitarimo dėl kainų galėjo pralaimėti. Kadangi klausimas ekonominis, o kol kas kalba tik vaistininkai, teisininkai ir politikai, siūlau panagrinti problemą iš ekonominės perspektyvos.

SAM, kurios tikslas užtikrinti piliečiams sveikatos priežiūros paslaugos prieinamumą, peržiūrėjo seniai nekeičiamą kompensuojamųjų vaistų antkainių skaičiavimo tvarką. Ekonominiu požiūriu, jeigu bandoma nustatyti antkainius, jie turėtų būti tokie, kad užtikrintų rinkoje pakankamą kiekį prekės ir efektyvią konkurenciją, t. y. antkainiai turėtų padengti įmonių kaštus.

Kadangi SAM pati vaistais neprekiuoja ir įmonių kaštų nežino, tikėjosi, kad LVA, kaip vaistinių atstovė, surinks duomenis iš savo narių. KT išvadoje pateikti duomenys

rodo, kad vaistininkai pirmiausia susiderino, kokių antkainių paprašyti, paskui prie norimų antkainių priderino ir vėl tarpusavyje susiderino savo „tipinius“ kaštus, o tada šią suderintą informaciją pateikė SAM. Galiausiai SAM patvirtino naujus kompensuojamųjų vaistų antkainius ir naują jų skaičiavimo metodiką, pagal kurią:

- Visi mažmeniniai ir dalis didmeninių kompensuojamųjų vaistų antkainių padidėjo, dėl to turėtų išaugti ir vaistinių pelnas, ir vaistinėms iš privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) mokama suma, ir vartotojų už kompensuojamuosius vaistus primokama suma. Ar tai, kad viskas turėtų išaugti, yra blogai ir neefektyvu? Ekonominiu požiūriu nebūtinai. Vis dėlto, jeigu antkainių nepakeitus vaistinėms negrėsi išėiti iš rinkos, tada toks pokytis laikytinas ir blogu, ir neefektyviu.

- SAM įtvirtino ne didžiausius, kaip buvo anksčiau, bet fiksuotus kompensuojamųjų vaistų antkainius. Vaistininkų „papatinta“ SAM tai motyvavo siekiu „užtikrinti, kad pacientai už kompensuojamuosius vaistus visose vaistinėse mokėtų vienodai“, nes tada „vaistinės <...> konkuruotų farmacinės paslaugos kokybe (nebe vaistų kaina <...>)“. O čia kyla jau keli klausimai. Pirma, ar tos priemokos bus „vienodai mažos“, ar „vienodai didelės“? Antra,

kodėl SAM nenorėjo leisti vaistinėms konkuruoti pagal abudu kriterijus – ir kokybę, ir kainą?! Ekonominiu požiūriu fiksuotos kainos įvedimas yra ir neefektyvesnis, ir žalingesnis negu kainų „lubų“ nustatymas.

- Dar daugiau, SAM įtvirtino, kad vaistinės, norinčios taikyti kompensuojamųjų vaistų nuolaidas pacientams, tokią pačią nuolaidą turėtų taikyti ir PSDF kompensuojamai vaisto kainos daliai. Skamba gal ir gerai – jeigu suteiki nuolaidą pacientui, būk malonus, suteik ją ir valstybei. SAM neįvertino, kad verslui bus per brangu suteikti pacientui ankstesnę nuolaidą. Taigi nuolaidos nebegaus ne tik PSDF, bet ir pacientas! O čia jau vienareikšmiškai yra ir kainų padidinimas, ir tiesioginė skriauda vartotojams.

Dabar labiausiai vaikiojamas argumentas prieš KT sprendimą yra klausimas, ką tada veikti asociacijoms, jeigu joms neleidžiama ginti savo narių interesų, kuriuos ginti jos ir yra sukurtos. Žiūrint iš ekonominės pusės, verslo asociacijos, kurių pagrindinis tikslas yra lobizmas, visada yra neefektyvios visuomenės požiūriu. Jų tikslas yra padidinti rinkos galią, tai reiškia galimybę pakelti kainas. Galbūt lobizmas ir nepadarys didelės žalos rinkai, jeigu į asociaciją bursis smulkieji, bet ke-

Kinas be ledų, kaip vaistinė be vaistų

Agnė ČIŽINAUSKAITĖ. Vienas šių užrašų vilioja į vaistinę Bažnyčios gatvėje, kitas – į „Spindulio“ kino teatrą. Kas tarp jų bendro? Labai daug, abu užrašai susiję viena bambagysle. Šlamštamaisčio kviečianti kavinė garantuoja ateities pajamas vaistinei, kuri tam pasiruošusi.



A. Čižinauskaitės nuotraukos

liu stambiausių rinkos žaidėjų susibūrimas padidina jų galimybes susitarti ir yra labai pavojingas!

Taigi, ką LVA ir nubaustoms vaistinėms reikėjo daryti, kad ir vilkas būtų sotus (SAM gautų prašomus duomenis), ir avis sveika (vaistinės ir jų asociacija išvengtų bausdų)? Nederinti ir nesitarti dėl antkainių!

Kas iš tokio susitarimo dėl kainų galėjo pralaimėti? Pirmiausia, vartotojai, kurie neteko galimybės vaistus nusipirkti pigiau ir galbūt apskritai įsigyti tam tikrą vaistą, nes dėl didesnių PSDF išlaidų jis nebuvo įtrauktas į kompensuojamųjų vaistų sąrašą. Antra, valstybė, nes rinkoje sumažėjo konkurencija, vaistai pabrango, o mūsų mokesčiai naudojami neefektyviau.

Dar vienas sklandantis argumentas yra apeliavimas į gailėstį. Pirmiausia vaistinėms („kokios didelės bausdos...“), tada pacientams („vaistinės pakels kainas, kad susimokėtų joms skirtas bausdas...“). Taip, bausdos didelės, bet, pirma, bausdos negali būti didesnės negu

10 proc. praėjusių metų vaistinių pajamų (taigi panašu, kad tos pajamos irgi ne iš mažųjų...) ir, antra, bausdos turi būti pakankamai didelės, kad ne tik padengtų padarytą žalą visuomenei, bet ir atgrasintų šiuos ir kitus ūkio subjektus nuo panašių pažeidimų.

Gailėsčio pacientams argumentas taip pat yra ekonomiškai nepagrįstas. Juk jokia įmonė, netgi monopolinė, negali „kiek nori“ pakelti kainų. Nebent ji siektų ne kuo didesnio pelno, bet kuo labiau nuskriausti vartotojus, kas labai abejotina... O jeigu įmonė rinkoje yra ne vienintelė (kaip vaistinių atveju), ji turi konkuruoti su kitomis įmonėmis! Vadinas, jeigu nubaustos vaistinės ir mėgins kažkiek kelti kainas, jos negalės kelti tiek, kad taptų nekonkurencingos kitoms vaistinėms.

Taigi, iš ekonominės pusės žiūrint, šiuo susitarimu žala vartotojams bei valstybei padaryta buvo. Maža to, žala vis dar tęsiasi. Ir tęsis tol, kol SAM pakeis kompensuojamųjų vaistų antkainių tvarką.

Kryžiažodis

Sudarė Danutė Šulcaitė

↖	↘	↖	↘	↖	↘	↖	↘	↖	↘
Kas pateikia naujas idėjas					2				
Įrenginys lėktuvui automatiškai valdyti	4	... iš kalilo (labai stengiasi)	Viliojimas, žavėjimas		1 000 000 gramų ... upės pusėj	Ukrainiečių dainininkė		18-asis JAV prezidentas ... Grantas	
Jautriai, gležnai		Vardžodžio, įvardžio, dalyvio kaitinimoji forma							
Davė šitam, o ne ...			Kirgizų klajoklių senoji gyvenvietė				8	Muzikos grupė „...linės personas“	
V. Bubnio apysaka „... pusėj“			Šiurkštus ryškus Paukščių ... Filosofas Leonidas ...						
Miestas – ... Paulas			Mojero komedija „... Žuanas“	5		Rusijos srities centras		Peršalęs tu ilgai ... ir čiaudėsi	
6	Nugalėtojas							„Balnokim, broliai, žirgus, reikis ... joti“	
					7				
			Musulmonų tikyba		Ežeras prie Trakų, kitaip Bernardinų ežeras	Traukėsi paviršius (ežero) Papūga			3
			Nuodai, kuriais indėnai tepa strėlių antgalius						
			Vaškiniais spamais skraidęs herojus	1					
Melas						Prancūzų aktorė ... Žirardo			

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

- ☺ Bepusryčiaudamas vyras atideda laikraštį ir sako:
 - Brangioji, perskaičiau, kad moterys kalba du kartus daugiau, nei vyrai.
- ☺ Žmona:
 - Tai dėlto, kad turime jums viską kartoti du sykius.

Kryžiažodžio atsakymus SIŪSKITE trumposiomis SMS žinutėmis

8-605 99998

SMS žinutėje rašykite atsakymą ir vardą, pavardę.

Atsakymus siųskite iki vasario d. 5 val. Laimėtojas bus paskelbtas kitame laikraščio numeryje

Kryžiažodžio (Nr. 1) atsakymas: **POLICIJA**

Vertikaliai: Dievų. Javas. Jaras. „Rondo“. Asilena. „Canon“. Valai. Aras. Ėrena. SOS. Skatas. KP. Meistrė. Rėk. Laidavo. Kastinys.

Horizontaliai: Smala. Pajacas. Vasarovidis. Arinas. Salos. Trak. Sen. Krėva. Spėkos. Išravėk. Ara. Vinslet. Ana. Moliasmėlis.

Knygą „Egiptas, skitai, lietuviai runomis“ laimėjo LAIMA ČELKIENĖ.

Prižą atsiimti redakcijoje, Kauno g. 15 (II a., 6 kab.), prieš tai susitarus tel. 8-605 99998.

Laukia dvidešimtoji „Palangos stinta“



Pajūrio kurorte verda pasirengimo Stintų šventei darbai – keptomis stintomis Palangoje pakvips jau vasario 10-12 dienomis, rašoma pranešime spaudai.

Pasak vieno festivalio „Palangos stinta“ organizatorių Nerijaus Stasiulio, apsilankyti šventėje daugeliui šeimų jau tapo tradicija, todėl rengiama itin turininga programa. Joje ne tik įvairiais būdais paruošta ir po atviru dangumi J. Basanavičiaus gatvėje pateikiama stinta, bet ir pramogos: inkaro laikymo, ant jūros tilto rengiamos meškeriojimo varžybos, stintų valgymo čempionatas, su šia žuvimi susiję konkursai bei atrakcijos.

Smalsuolius vilios Amatų, Žemaitiško kastinio ir kuršiškos, stintienės, Silkės ir humoro kиеmai, o Jūratės ir Kastyčio skvere savo išmonę ir meistriškumą demonstruos Baltijos regiono žuvis barbekiu turnyro dalyviai.

Šventės metu skambės linksma muzika, norintieji galės patys pamiklinti kojas šokio sukuryje. Taip pat numatytas

koncertas „20 Stintos bučinių“, kuriame pasirodys žinomi atlikėjai.

Šurmuliuos mugės. Čia gaminius siūlys rekordiškai daug tautodailininkų, individualių kūrėjų, kulinarinio paveldo meistrų, žvejų. Pastarieji iš įvairių miestų atvyks su savo rūkyklomis, stintų kepimo įranga, receptais. Bus ir virtuvės meistrų iš Latvijos, kurie demonstruos, kaip ruošiamas stinta jų krašte.

Savotišku šventės gidu taps laikraštis „20 stintos bučinių“, kuriame skaitytojai ras išsamią renginių programą, galės susipažinti su šventės istorija, organizatoriais. Leidinys pateiks išbandytų stintos paruošimo receptų.

Norintieji parašyti savo lankėjimus bus laukiami Vytauto gatvėje, kur įsikurs tautodailininko Lino Žulkaus pagaminta įspūdingo dydžio Didžioji stinta. Šeštadienio pavakare ties Palangos tiltu numatytos teatralizuotos Didžiosios stintos palydos ir jos sudeginimo misterija „Jūros dvasia“.

Šviežumas – vietos produktų privalumas

Žymantas MORKVĖNAS, Baltijos aplinkos forumo direktorius. „Šviežiais maisto produktais yra laikomi tokie, kurie nuo gamintojo iki vartotojo atkeliauja per parą. Lietuvoje šis terminas ir realus, ir įveikiamas“, – teigia gydytoja dietologė Kristina Jasmontienė.

Jos teigimu, šviežias maistas mūsų racioną praturtina ne tik pagrindinėmis maisto medžiagomis, bet ir mineralais, vitaminais. Kuo ilgiau produktai saugomi ar transportuojami, tuo labiau juos paveikia gedimo procesai. Ilgoje logistikos grandinėje jie stipriai apdorojami, o tai lemia maiste esančių medžiagų praradimą.

„Iš esmės galime teigti, jog per kuo daugiau rankų praeina produktai, tuo skurdesnė jų maistinė vertė. Normalu, kad jie genda, todėl, siekiant pristabdyti šiuos procesus, produktai specialiomis medžiagomis saugomi nuo gedimo. Negalime tikėtis,

kad ilgai ir iš toli atgabentas maisto produktas bus neapdorotas. Be to, ilgai transportuojant didėja ir bakterinė tarša: maisto produktus sandėliuoja, perkelia, rūšiuoja vis kiti žmonės, dažnai – keliose vietose ar net keliose šalyse“, – kalba K. Jasmontienė.

Tuo tarpu vietos produktus pirkėjai dažniausiai įsigyja iš pirmų rankų – pačių augintojų arba iš antrų – prekiautojų, kuris superka kelių ar keliolikos ūkininkų produktus. Kitas šviežio maisto privalumas – sezoniskumas. Tam tikru sezonu augančių maisto produktų derlius yra nurenkamas tuomet, kai yra geriausiai užaugęs ar labiausiai sunokęs. Tai reiškia, jog geriausiai išsaugojęs maistines ir skonio savybes, labiausiai tinkamas valgyti ar konservuoti.

Konservuoti, o ypač – šaldyti produktai žiemą yra itin vertingas maistinių medžiagų šaltiniai. Tinkamai rauginti maisto produktai, kurių nesugadiname

Padėkokime Viduržemio jūros dietai

Raminta BOGUŠIENĖ, knygos „Sveiko maisto gamyba“ autorė. Kai kalbame apie sveiką maistą, daugelis mano, kad tai neturi nieko bendro su skaniu maistu. Tačiau būtent Viduržemio jūros dieta sudaryta iš skanaus ir sveikatai palankaus maisto. Tai bene seniausia dieta, kurią mokslininkai susidomėjo dar 1950 m., išsiaiškinę, kad Viduržemio jūros regiono gyventojai (ispanai, graikai, italai, prancūzai) neserga širdies ir kraujagyslių ligomis, kai tuo tarpu Jungtinėse Amerikos Valstijose šių ligų paplitimas buvo akivaizdus. Mokslininkai nustatė, kad ši dieta padeda apsisaugoti nuo lėtinių ligų, išlaikyti normalų kūno svorį.

Sveika širdis, aštrus protas

Viename tyrime buvo lyginamas Viduržemio jūros dietos ir mažai riebalų turinčios dietos poveikis. Išvada – Viduržemio jūros dieta veiksmingiau sulėtino arterijų užsikimšimus, kurios yra pagrindinis širdies ligų rizikos veiksnys. Kiti tyrimai rodo, kad Viduržemio jūros dieta taip pat gali padėti sumažinti kraujospūdį ir palaikyti sveiką širdį.

Įdomu tai, kad dar keli tyrimai parodė, jog Viduržemio jūros dieta gali sumažinti cukraus kiekį kraujyje. Taip pat įrodyta, kad Viduržemio jūros dieta mažina atsparumą insulinui – būklei, kuri pablogina organizmo gebėjimą naudoti insuliną veiksmingai reguliuoti cukraus kiekiui kraujyje.

Viduržemio jūros dieta gali būti susieta su mažesne demencijos ir Alzheimerio ligos rizika. Pavyzdžiui, tyrime, kuriame dalyvavo 512 žmonių, nustatyta, kad didesnis Viduržemio jūros regiono dietos laikymasis buvo susijęs su pagerėjusia atmintimi ir kelių Alzheimerio ligos rizikos veiksnių sumažėjimu.

Akivaizdu, kad dieta, jeigu ilgą laiką bus laikomasi jos principų, gali pagelbėti mažinant svorį, nes valgant daug daržovių, pilnaverčių grūdinių kultūrų, lengvai pasisavinamų baltymų ir gerųjų riebalų – sotumas ilgesnis, organizmas gauna ne „tuščias“ kalorijas.

Nėra aiškių taisyklių

Kaip minėta, daugelis studijų teigia, kad ši dieta yra ypač sveika, tačiau įdomiausia, kad nėra aiškių taisyklių ką, kaip ir kiek valgyti. Yra tik principai ir maisto produktai bei rekomendacijos, kuriuos rinktis rečiau, o kurių vengti.

Dauguma šioje dietoje išvardintų maisto produktų yra augalinės kilmės, mažiau – gyvūninės kilmės. Tačiau žuvis ir jūros gėrybių valgyti rekomenduojama bent du kartus per savaitę. Galite įtraukti šviežių, šaldytų, džiovintų, raugintų ar konservuotų vaisių ir daržovių, tačiau patikrinkite, ar nėra druskos daugiau nei 1 g/100 g, pridėtinio cukraus.

Ką valgyti?

Troškinta lydeka su avinžirniais ir brokoliais

Greiti, skanūs ir maistingi pietūs. Sotumas išliks iki vakarienės, žinoma, tai gali būti ir vakarienės idėja.

4 asm. pietums reikia: 700 g šald. lydekos file; žiupsnelio druskos, juodųjų pipirų; šlakelio ypač tyro alyvuogių aliejaus; 400 g konservuotų avinžirnių; brokolio; avokado, žalių alyvuogių, mėlynos svogūno pateikimui.

Gaminimas: lydekos file atitirpiname iš vakaro šaldytuve arba tą pačią dieną – šaltame vandenyje. Paruošiamės žuvį (nuskutame žvynus, nukerpame pelekus). Supjaustome gabaliukais; įkaitiname keptuvę su aliejumi ir apibarstę druska bei pipirais žuvis gabaliukus lengvai uždengiame dangčiu bei troškiname apie 10 min.; dedame avinžirnius ir dar troškiname apie 10 min.; brokolių žiedelius dedame į šaltą bei pasūdytą vandenį ir verdame apie 2 min. Po to nusunkiname vandenį ir apšlakstome alyvuogių aliejumi; tiekiamo lydeką su avinžirniais ir brokoliu bei kitomis daržovėmis (avokadu, alyvuogėmis, svogūnu).



pemelyg gausiu druskos ar cukraus kiekiu, turi labai reikalingų probiotikų. Tad vietoje užauginti rauginti kopūstai žiemą yra vertingesnis pasirinkimas nei ilgą kelią nukeliavęs pomidoras“, – sako K. Jasmontienė.

Kalbėdami apie vietos maisto produktus, turime nepamiršti ir žemdirbių. Juk nuo jų priklauso, kaip ant mūsų stalo patenkantys maisto produktai buvo auginami. Įsigydami vietos gamintojų pro-

duktus, palaikome šalies ūkininkus. Dažniau mes neįžvelgiame platesnės perspektyvos – juk su vietos produktais mus pasiekia vietos kultūra, maisto produktų auginimo, paruošimo ir gaminimo tradicijos.

Valgyti: daržoves (pomidorai, brokoliai, špinatai, agurkai, bulvės, cukinijos ir kt.), vaisius (obuoliai, kiviai, bananai, apelsinai, kriaušės, persikai, įvairios uogos ir kt.), riešutus (migdolai, graikiniai riešutai, makadamijos riešutai, lazdyno riešutai, anakardžiai, migdolų sviestas, riešutų sviestas ir kt.), sėklas (moliūgų, sezamų, saulėgrąžų, linų, chia ir kt.), ankštines kultūras (pupelės, pupos, žirniai, lešiai, avinžirniai), viso grūdo produktus (avižos, rudieji ryžiai, miežiai, kukurūzai, griekiai, viso grūdo duona ir makaronai), žuvi, jūros gėrybes (lašiša, dorada, vilkešeris, menkė, lydeka, sardinės, upėtakis, tunas, skumburė, krevetės, austrės, moliuskai, krabai, midijos), žoleles ir prieskonius (krapai, petražolės, česnakai, bazilikai, mėtos, rozmarinas, šalavijas, muskatas, cinamonas, pipirai) ir ypač tyrą alyvuogių aliejų (taip pat ir avokadų aliejus, tinka ir pats avokadas, alyvuogės).

Valgyti saikingai: paukštiena (vištiena, antiena, kalakutiena), kiaušinius (vištos, putpelių), pieno produktus (sūris, jogurtas, pienas, varškė, kefyras).

Valgyti retai: raudonąją mėsą, saldintus gėrimus, maistą su pridėtiniais cukrumis, perdirbtus mėsos gaminius (rūkyti, vytinti gaminiai), rafinuotų grūdų produktus (baltos duonos, batono, bandelių, makaronų, traškučių ir kt.), rafinuotą aliejų (sojų, rapsų, vynuogių kauliukų ir kt.) ir kitus stipriai perdirbtus maisto produktus (greitas maistas, pusgaminiai, gruzdintas, spragintas maistas).

Ką gerti?

Vanduo turėtų būti jūsų mėgstamiausias gėrimas. Į Viduržemio jūros dietą taip pat įeina nedidelis raudonojo vyno kiekis – maždaug viena taurė per dieną. Tačiau tai visiškai neprivaloma, o vyno turėtų vengti kai kurie žmonės, įskaitant nėščiąsias, vartojančius tam tikrus vaistus, kurie turi blogą santykį su alkoholiu.

Kava ir arbata taip pat yra sveikų gėrimų pasirinkimas. Nepamirškite nepridėti daug cukraus ar grietinėlės. Vaisių sultis vartoti saikingai, tačiau geriau rinktis sveikus vaisius, kad gautumėte daugiau skaidulų.

Kaip valgyti?

Ši dieta nėra vien maisto produktų pasirinkimas. Tai – gyvenimo būdas – valgyti prie stalo, su šeima, artimaisiais, kolegomis, dalintis maistu. Būtina nepamiršti fizinio aktyvumo ir minimalizuoti streso lygį.

Kiek valgyti?

Tikslių kartų, kiek valgyti per dieną, nėra, bet pagrindinė rekomendacija ne mažiau nei 3 valgymai (pusryčiai, pietūs ir vakarienė), galimi 1-2 užkandžiai.